

VANTAAN KAUPUNGIN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAIKSI TARTUNTATAUTILAIN VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA

Lausunnon antaja Vantaan kaupunki

Yleisiä huomioita

Vantaan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta.

Nähdäksemme on perusteltua, että koronavilkkua tai kansallista koronapassia koskevaa lainsäädäntöä ei esitetä jatkettavaksi. Kansallisessa lainsäädännössä tulee kuitenkin huomioida, että koronapassia tarvittaneen jatkossakin matkustettaessa. Koronavilkku on nykyisessä epidemiatilanteessa menettänyt merkityksensä ja sen hyöty muutenkin on osoittautunut varsin vähäiseksi. Lisäksi kansalaisten luottamus Koronavilkkuun on heikentynyt. Myös kansallisen koronapassin käyttö on ollut ongelmallista tilanteessa, jossa myös rokotettu voi saada tartunnan ja näin ollen negatiivista testitulosta koronapassin perusteena käyttäneet henkilöt ovat altistaneet itsensä tartunnoille ja rokottamattomina myös vaikealle taudille.

Huomioita rajojen terveysturvallisuutta koskevista säännöksistä

Rajoilla tapahtuvan terveystarkastustoiminnan hyöty on käytännössä osoittautunut vähäiseksi kustannuksiin ja sen vaatimaan henkilöstöresurssiin nähden. Sen avulla ei ole pystytty estämään, eikä juuri hidastamaan, uusien virusvarianttien saapumista Suomeen. Lisäksi rokotustodistuksen tai todistuksen sairastetusta taudista edellyttäminen ei nähdäksemme ole tarkoituksenmukaista tilanteessa, jossa

rokotteiden teho on osoittautunut kohtalaisen heikoksi tartuntaa vastaan ja myös lievempioireisen omikronvariantin aiheuttaman taudin antama suojan kesto uutta tartuntaa vastaan vaikuttaa aiempaa lyhyemmältä. Näin ollen emme näe selkeitä perusteita pykälien voimassaolon jatkamiselle.

Mikäli pykälien voimassaoloa kuitenkin päädytään jatkamaan, tulee kynnys voimaanpanolain asettamiselle pitää korkeana ja käydä asiasta aidosti vuoropuhelua käytännön toimijoiden kanssa. Laajamittaisen terveystarkastus- ja näytteenottotoiminnan uudelleen käynnistäminen rajoilla vaatii runsaasti henkilökuntaa, myös muualla sosiaali- ja terveydenhuollossa tarvittavia sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia, ja henkilökunnan saatavuus on todennäköisesti loppuvuodesta aiempaakin huonompaa. Lisäksi terveystarkastustoiminnan kustannukset ovat nähdäksemme kohtuuttoman korkeat odotettavissa olevaan hyötyyn nähden.

Nähdäksemme on perusteltua poistaa ilman todistusta rokotussarjasta tai sairastetusta covid-19-taudista saapuvilta matkustajilta vaatimus osallistua toiseen covid-19 -testiin 72-120 tunnin kuluttua maahan saapumisesta. Tämän valvonta on käytännössä osoittautunut mahdottomaksi toteuttaa ja lisäksi näytteenottokapasiteetti ei todennäköisesti loppuvuodesta tulisi tähän toimintaan riittämään.

Huomioita EU:n digitaalisen koronatodistuksen myöntämistä koskevista säännöksistä (58 g §)

Ulkomailla todettujen tartuntojen vieminen Kanta-palveluun EU:n digitaalisen koronatodistuksen saamiseksi olisi nyt jo kuormittuneelle ja hoitovelkaiselle perusterveydenhuollossa uusi tehtävä. Lisäksi se ei ole ongelmattonta. Ensinnäkin todistusten oikeellisuuden arviointi on haastavaa. Vaikka valtaosa todistuksista on varmastikin aitoja, monissa maissa todistusväärännökset ovat valitettavan yleisiä ja todistusten aitouden varmistaminen käytännössä usein mahdotonta. Kunnissa ei ole

osaamista todistusten oikeellisuuden arviointiin eikä olemassa olevia kansainvälisiä verkostoja niiden todenperäisyyden varmistamiseen.

Toinen ongelma liittyy laboratorioiden ja niiden käyttämien menetelmien luotettavuuteen. Suomessa laboratoriojärjestelmä on tarkkaan valvottu ja siten täällä tutkittujen näytteiden vastausten luotettavuus hyvällä tasolla. Tämä ei valitettavasti pidä paikkaansa kaikkialla maailmassa ja Suomesta käsin yksittäisten ulkomailla toimivien laboratorioiden luotettavuuden arviointi on käytännössä mahdotonta.

Ulkomailla tehtyjen koronatestien vieminen Kanta-palveluun siten, että siitä muodostuisi EU:n digitaalinen koronatodistus, rinnastaisi ne Suomessa tutkittuihin näytteisiin, mikä edellä mainituista syistä on ongelmallista. On myös huomioitava, että maa tai laboratorio, jossa testi on tehty, tai asiakkaaseen liittyvät seikat eivät tasapuolisen kohtelun vuoksi saisi vaikuttaa siihen, kirjataanko näytevastausta Kanta-palveluun vai ei.

Edellä mainittuun viitaten Vantaan kaupungin näkemys on, että tätä velvoitetta kunnille ei tulisi kirjata lakiin.

Huomioita palvelujen hygieniavelvoitteita ja toiminnan väliaikaista rajoittamista koskevista säännöksistä

Vantaan kaupunki kannattaa hygieniavelvoitteita ja toiminnan väliaikaista rajoittamista koskevien pykälien voimassaolon jatkamista. Kynnys erilaisten rajoitusten käyttöönotolle tulee kuitenkin pitää korkeana, mitä lakiesityksessä onkin yritetty huomioida.

Lakiesityksessä ollaan siirtämässä ravintolarajoituksia koskeva päätöksenteko alueellisille viranomaisille ja kunnille. Vantaan kaupunki ei kannata tätä muutosta.

Alueelliseen päätöksentekoon liittyy riski siitä, että eri alueiden viranomaiset tulkitsevat vallitsevaa epidemiatilannetta ja sen vaatimia toimenpiteitä eri tavoin, mikä saattaa asettaa eri alueilla toimivat palveluntuottajat epätasa-arvoiseen asemaan. Toisaalta Aluehallintovirastoilla on todennäköisesti ajankohtaisempi tieto alueellisesta epidemiatilanteesta, minkä takia mahdollisesti käyttöönotettavia rajoitustoimenpiteitä voidaan arvioida tarkoituksenmukaisemmin. Mikäli päätösvaltaa päätetään siirtää kansalliselta tasolta alueelliselle tasolle, tulisi se siirtää aluehallintovirastoille.